

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mevr. drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum 4 juni 2018
Betreft Onderzoek chroom-6 problematiek en daaraan
gerelateerde thematiek

Geachte mevrouw Van Ark,

Voor de toetsing van de wetenschappelijke en maatschappelijke kwaliteit van het 'Gezondheidsonderzoek gebruik gevaarlijke stoffen bij Defensie; POMS, chroom-6 en CARC' is een inhoudelijke klankbordgroep ingesteld waarin onder anderen wetenschappers, artsen en advocaten zitting hebben. Als onafhankelijk voorzitter van deze klankbordgroep vraag ik uw aandacht voor enkele voor uw beleidsterrein belangrijke punten die vanuit dit forum voren zijn gebracht. Het gaat hierbij niet om de specifieke inhoud, conclusies en aanbevelingen die in het aan de staatssecretaris van Defensie aangeboden onderzoeksrapport zijn beschreven, want de inbreng van de klankbordgroep dienaangaande is tijdens de voortgang van het onderzoek verwerkt onder eindverantwoordelijkheid van het betrokken onderzoeksconsortium. De punten waarvoor ik uw aandacht vraag betreffen meer algemene kwesties.

Chroom-6 blootstelling is een breder probleem

In de eerste plaats wijst de klankbordgroep erop dat de chroom-6 problematiek zich niet beperkt tot Defensie maar een breder maatschappelijk vraagstuk betreft. Chroom-6 is en wordt ook gebruikt in andere bedrijven en op andere locaties. Ook daar maken (ex)medewerkers zich mogelijk zorgen over wat het werken met chroom-6 voor hun gezondheid betekent. Daarnaast is niet uit te sluiten dat er blootstellingssituaties zijn die nog niet bekend zijn maar wel aandacht verdienen. In dit verband meent de klankbordgroep dat er momenteel eerder sprake is van een reactieve aanpak, waarbij van incident naar incident wordt geschakeld, dan van een proactieve benadering. Dat is om meerdere redenen ongewenst. Zo kunnen belangrijke kansen worden gemist om (potentieel) gevaarlijke blootstellingen te voorkomen of in een vroeg stadium terug te dringen, en dat levert dan meer en langer risico en mogelijk meer gezondheidsschade voor werknemers op. Bovendien

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11

F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Ons kenmerk

049/2018 M&V EvS/JK

Contact

Inhoudelijke klankbordgroep
Gezondheidsonderzoek
gebruik gevaarlijke stoffen bij
Defensie; POMS, chroom-6 en
CARC
andre.knottnerus@maastrichtuniversity.nl

Kopie aan

- De staatssecretaris van Defensie, mevr. drs. B. Visser
- Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Bijlage(n)

Brief inhoudelijke klankbordgroep
Gezondheidsonderzoek
gebruik gevaarlijke stoffen bij
Defensie; POMS, chroom-6 en
CARC" d.d. 11 april 2017

verkeren mogelijk blootgestelden extra lang in ongerustheid en onzekerheid wat betreft het gelopen risico, mogelijk daaraan gerelateerde gezondheidsschade, en de mogelijkheden van financiële compensatie. Een ander gevolg is dat signalering in een laat stadium, jaren of soms decennia na het begin van de mogelijke blootstelling, vrijwel altijd leidt tot suboptimaal onderzoek vanwege gebrek aan blootstellingsgegevens, ontbrekende en incomplete dossiers, en onbetrouwbare herinneringen. Voorts is het ondoelmatig om telkens weer, incident-gedreven en achteraf, nieuw uitgebreid onderzoek naar specifieke situaties in gang te zetten en uit te voeren, waarbij voor vergelijkbare en anders wellicht te voorkomen situaties steeds dezelfde schaarse expertise moet worden ingezet. Om nog niet te spreken van de vele kosten die een en ander zich met zich brengt wat betreft onderzoek, medische zorg, arbeidsuitval, sociale zekerheid, financiële compensatie, en de oplossing van blootstellingssituaties. Ten slotte wordt bij een reactieve benadering zowel bedrijfsmatig, maatschappelijk als beleidsmatig te laat, te weinig en niet breed genoeg geleerd op het gebied van preventie, verantwoord werkgeverschap, en goede arbeidsgezondheidskundige zorg.

Datum
4 juni 2018
Oms kenmerk
049/2018 M&V EvS/JK

De chroom-6 problematiek staat niet op zichzelf

Wat betreft dat breder leren wijst de klankbordgroep er voorts op dat de chroom-6 problematiek niet op zichzelf staat maar gezien moet worden binnen de bredere context van het werken met potentieel schadelijke - in het bijzonder kankerverwekkende - stoffen. Dat in deze bredere context vergelijkbare zorgen aan de orde zijn werd bevestigd door het Capgemini rapport "Wettelijk kader in de praktijk - Praktijkbeeld van de omgang met arbeidsgelateerde (medische) gezondheidsgegevens en gegevens over beroepsmatige blootstelling aan gezondheidsrisico's", dat in december 2017 in opdracht van uw Ministerie is uitgebracht. Daarin wordt een verre van rooskleurig beeld geschetst waarin de arbobeleidscyclus, met enige variatie, in alle onderzochte sectoren in de praktijk sterk hapert.

Naar een proactieve benadering

In het licht van het bovenstaande dringt de klankbordgroep aan op het met kracht inzetten van een brede proactieve benadering, gericht op: maximale preventie van riskante blootstellingen op de werkplek, het nationaal in kaart brengen en terugdringen van bestaande blootstellingen, effectieve arbeidshygiënische maatregelen en naleving daarvan, adequate prospectieve blootstellingsregistratie- en monitoring op zowel geaggregeerd als individueel niveau, optimalisering van arbeidsgezondheidskundige begeleiding, bevordering van samenwerking en communicatie in de volledige arbeidsgezondheidskundige en arbobeleidscyclus, adequate reactie op en communicatie over incidenten op de werkvloer, en voldoende geëquipeerd toezicht. Daarbij zijn, naast het interne toezicht, onafhankelijk extern toezicht en handhaving van groot belang als extra incentive voor het bedrijfsleven om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen gericht op bescherming van werknemers. Ook moet er voldoende aandacht zijn voor arbo-elementen in de opleiding van de professionals die direct en indirect betrokken zijn bij de gezondheidsbescherming van werknemers .

Nieuwe kansen en uitdagingen

De klankbordgroep wijst er verder op dat zich ook nieuwe kansen en uitdagingen voordoen. Wat betreft de kansen kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de mogelijkheden die digitale registratie biedt voor de verhoging van de kwaliteit en efficiency van blootstellings- en arbeidsepidemiologisch onderzoek. Als belangrijke nieuwe uitdaging noemt de klankbordgroep de flexibilisering van arbeid waarbij individuele blootstellingsmonitoring gedurende de arbeidsloopbaan koppeling van gegevens van verschillende werkgevers vereist. Ook vraagt de klankbordgroep aandacht voor de wijze van omgaan met het bedrijfsgeneeskundig beroepsgeheim in relatie tot voor evaluatie en onderzoek cruciale blootstellings- en morbiditeitsgegevens. Dit beroepsgeheim is vaak een motief om belangrijke informatie niet te verstrekken, maar als het gaat het om geanonimiseerd en op geaggregeerd niveau gerapporteerd epidemiologisch onderzoek zijn er binnen de vigerende wettelijke kaders en richtlijnen mogelijkheden om essentiële gegevens op verantwoorde wijze beschikbaar te stellen. Gedacht kan ook worden aan een procedure waarbij werknemers om toestemming wordt gevraagd om hun gegevens ter beschikking te stellen voor onderzoek met nader omschreven, voor hen relevante doelstellingen.

Datum

4 juni 2018

Ons kenmerk

049/2018 M&V EvS/JK

Voortvarende aanpak nodig

De klankbordgroep heeft zijn pleidooi voor een meer samenhangende, proactieve benadering van het werken met potentieel schadelijke stoffen eerder neergelegd in een schrijven aan de directeur-generaal van het RIVM (zie de bijlage). Dit schrijven is op zijn initiatief op 7 maart jl. in mijn aanwezigheid besproken in de Stichting van de Arbeid. Tijdens deze bijeenkomst werd de problematiek herkend, en werden wegen en mogelijkheden besproken om vanuit het perspectief van de diverse actoren en met gezamenlijke inzet tot verbetering te komen.

De klankbordgroep dringt aan op een voortvarende aanpak van de in deze brief beschreven problematiek en oplossingsrichtingen, en is vanzelfsprekend bereid tot nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. J.A. Knottnerus

Voorzitter Inhoudelijke klankbordgroep Gezondheidsonderzoek gebruik gevaarlijke stoffen bij Defensie; POMS, chroom-6 en CARC